

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/443/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3814216793
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3814216793.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a členiek JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Stanislavy Miklánkovej v právnej veci žalobcu: B. zastúpeného advokátskou kanceláriou S., proti žalovanému: B. o zaplatenie 483,52 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 29. marca 2016, č.k. 7C/85/2015 - 149, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd ako súd prvej inštancie v záhlaví označeným rozsudkom zastavil konanie o zaplatenie 483,52 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vymienil si rozhodnúť o náhrade trov konania do 30 dní od právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

2. V odôvodnení rozsudku konštatoval skutkové zistenia, podľa ktorých strany sporu uzatvorili dňa 18.03.2009 zmluvu o poskytnutí hotovostného úveru mPôžička, ktorej obsahom bol záväzok žalobcu poskytnúť žalovanému hotovostný úver 640,- eur na obdobie 36 mesiacov. Táto lehota začne plynúť deň pripísania peňažných prostriedkov úveru na účet žalovaného. Podľa zmluvy bol termín konečnej platnosti úveru - 16.03.2012, RPMN 28,07%, celkové náklady spotrebiteľa 277,91 eur, priemerná RPMN 34,49%. Výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov boli uvedené v Harmonograme splátok. Celková výška splátky bola 25,45 eur, prvá splátka splatná 17.04.2009, posledná 16.03.2012. Podľa bodu 5.1 Zmluvy bol úrok úročený pohyblivou úrokovou sadzbou. V deň uzavretia zmluvy bola vo výške 25% ročne. Žalovaný čerpal úver vo výške 640,- eur dňa 18.03.2009. V období od 19.04.2009 do 18.10.2011 na svoj dlh uhradil 14 splátok v celkovej výške 439,20 eur a dňa 19.11.2012 bola pripísaná na jeho účet úhrada 20,- eur. Po porovnaní debetných a kreditných položiek, výsledná suma na účte je 483,52 eur (503,52 eur mínus 20,- eur). Žalobca dňa 04.10.2011 oznámil žalovanému, že v zmysle § 506 Obchodného zákonníka bodu 2.3.5 Obchodných podmienok poskytovania hotovostného úveru mPôžička, odstupuje od predmetnej zmluvy, keď účinky odstúpenia mali nastať dňom doručenia odstúpenia. Žalovaný mal doručené oznámenie o odstúpení dňa 10.10.2011.

3. Na svoje skutkové zistenia aplikoval okresný súd príslušné ustanovenia spotrebiteľského práva, keď dospel k záveru, že v prejednávanej veci ide o spotrebiteľský právny vzťah, pre ktorého právne posudzovanie platí princíp v ustanovení § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka, že „spotrebiteľovi sa ani inak nesmie zhoršiť jeho postavenie“, a to aj v otázke aplikácie inštitútu premlčania nároku. Dospel k záveru, že pre spotrebiteľa je priaznivejšia aplikácia predpisov o premlčaní podľa Občianskeho zákonníka, ktorý určuje kratšie premlčacie doby ako Obchodný zákonník. V dôsledku odstúpenia žalobcu od úverovej zmluvy sa zmluva zrušila od začiatku a tým zanikli práva a povinnosti z úverovej

zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy zanikajú práva a povinnosti z porušenia zmluvy (bezdôvodné obohatenie). Vzhľadom na právnu úpravu v ustanovení § 56 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, okresný súd ex offo posudzoval, či uplatnený nárok žalobcu nie je premlčaný a dospel k záveru, že v zmysle ustanovenia § 107 odsek 1 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje dvojročnú premlčaciu dobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, je uplatnený nárok žalobcu premlčaný. Žalobca ako veriteľ odstúpil od predmetnej zmluvy 04.10.2011. Tento jednostranný úkon bol účinný od 10.10.2011. Už vtedy mal žalobca k dispozícii údaje, ktoré mu umožňovali podať žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobca podal žalobu až dňa 16.09.2014, t.j. po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby, v ktorej sa premlčali úroky, ako aj úroky z omeškania.

4. Proti tomuto rozsudku, jeho výroku o zamietnutí žaloby, v prevyšujúcej časti, podal žalobca včas odvolanie. Navrhol rozsudok okresného súdu v časti výroku I. potvrdiť a v časti výroku II. a III. zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Vytýkal okresnému súdu, že jeho rozhodnutím bolo porušené ustanovenie článku 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, procesnoprávne ustanovenia (najmä § 220 odsek 2 CSP) a zároveň okresný súd vec nesprávne právne posúdil.

5. V odôvodnení odvolania namietal nesprávnu aplikáciu predpisov Občianskeho zákonníka, keď podľa jeho názoru, súd mal vychádzať z právnej úpravy Obchodného zákonníka, pretože zmluva o úvere, vzhľadom na kogentné ustanovenie § 261 odsek 3 písm. d/ Obchodného zákonníka nepripúšťa jeho modifikáciu ani vylúčenie jeho normatívneho (zaväzujúceho) účinku dohodou zmluvných strán.

6. Domnieva sa, že okresný súd postupoval v rozpore so zásadou retroaktivity, keď na takú vec aplikoval ustanovenia nepríslušného právneho predpisu. Od zmluvy odstúpil ešte v roku 2011, vtedy Občiansky zákonník neobsahoval právnu úpravu v § 52 odsek 2, v zmysle ktorej zákonodarcia určil predmetnú aplikáciu občianskeho zákonníka na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ. V čase odstúpenia od zmluvy stále platil stav, že v dôsledku absolútneho obchodného vzťahu v zmysle § 263 odsek 3 Obchodného zákonníka bolo potrebné aplikovať na zmluvu o úvere ustanovenia Obchodného zákonníka a to aj v prípade odstúpenia od zmluvy, keďže Obchodný zákonník má komplexnú úpravu odstúpenia od zmluvy.

7. Domnieva sa, že samotná skutočnosť, že takzvaný absolútny obchodný vzťah je založený medzi dodávateľom (§ 52 odsek 3 Občianskeho zákonníka) a spotrebiteľom (§ 52 odsek 4 Občianskeho zákonníka), nemôže automaticky zrušiť pôsobnosť Občianskeho zákonníka v celom rozsahu, ale založí iba aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. Na podporu svojho názoru citoval z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.03.2013, sp.zn. 6MCdo 4/2012. V otázke inštitútu premlčania je potrebné vychádzať pri spotrebiteľských úveroch z obchodnoprávnej úpravy, pretože „výkladom povinnosti aplikácie úpravy priaznivejšej pre spotrebiteľa nie je možné dospieť k záveru, že možno aplikovať akékoľvek ustanovenie pre spotrebiteľa a taktiež, že úprava premlčania nie je úpravou smerujúcou k ochrane spotrebiteľa, ale odlišná dĺžka premlčacej doby v Občianskom zákonníku a v Obchodnom zákonníku je len výsledkom legislatívnych procesov, pričom žiadny z týchto procesov k ochrane spotrebiteľa nesmeroval“ (z rozsudku NS ČR sp.zn. 32Cdo 3337/2010 zo dňa 24.07.2012).

8. Domnieva sa preto, že má nárok na imanentnú súčasť úveru, ktorými sú úroky (§ 503 odsek 3 Obchodného zákonníka) a patria mu aj úroky z omeškania (napr. PR 5/1996, PR3/2002). Tiež v zmysle ustanovenia § 13 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v prípade ak spotrebiteľ odstúpi od zmluvy bez uvedenia dôvodu, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať až do dňa splatenia istiny. V zmysle odôvodnenia okresného súdu by bol právny následok porušenia zmluvy pre spotrebiteľa priaznivejší, než následok v prípade, ak spotrebiteľ neporušil žiadne povinnosti, ale využije zákonom priznané právo.

9. Žalobca okrem odvolacieho dôvodu, spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení otázky premlčania nároku, namietal, že odôvodnenie rozsudku okresného súdu je nepostačujúce a v rozpore s ustanovením § 220 odsek 2 CSP. Okresný súd iba citoval všeobecné ustanovenie § 48 Občianskeho zákonníka. Obsah tohto ustanovenia nie je vyložený v takej miere, aby bolo možné usúdiť, prečo a ako bolo aplikované práve toto zákonné ustanovenie.

10. Žalovaný nevyužil svoje právo na písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu.

11. Od júla 2016 je účinná rekodifikačná norma súdneho procesného práva - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorým sa nahradil skorší procesný predpis - Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

12. Intertemporálna úprava v ustanovení § 470 odsek 1 CSP predpokladá okamžitú aplikovateľnosť predpisov a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP.

13. Súčasne však podľa odseku 2 prvej vety citovaného ustanovenia platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

14. V prejednávanej veci žalobca podal odvolanie 7. júla 2016, preto bolo potrebné prejednať odvolanie podľa aktuálnej právnej úpravy - CSP, a to podľa § 379, § 380 odsek 1 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 odsek 1 CSP.

15. Prejednaním odvolania žalobcu v rozsahu dôvodov odvolania, odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu v napadnutej časti výroku, ktorým okresný súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, je vecne správny, a preto je potrebné tento potvrdiť podľa § 487 odsek 1 CSP.

16. Žalobca uplatnil v odvolaní odvolacie dôvody, ktoré spočívajú
i/ v nesprávnom právnom posúdení inštitútu premlčania nároku. Podľa jeho názoru právny vzťah, založený zmluvou o úveru, je potrebné posudzovať ako absolútny obchod (§ 497 a § 261 odsek 3 písmeno d/ Obchodného zákonníka) a tieto vzťahy sa upravujú Obchodným zákonníkom, teda aj inštitút odstúpenia od zmluvy, a inštitút premlčania nároku (§ 365 odsek 1 písmeno h/ CSP)
ii/ v odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku nedostatku dôvodov v rozsudku okresného súdu (§ 365 odsek 1 písm. b/ CSP).

17. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, keď súd prvej inštancie aplikuje na skutkový stav nesprávny právny predpis, tiež vtedy, keď na zistený skutkový stav sice aplikuje správny právny predpis, tento však nesprávne interpretuje.

18. Preskúmaním veci odvolací súd dospel k právnomu záveru, že žalobca v otázke právnej úpravy premlčania návrhu neuplatnil spôsobilý odvolací dôvod.

19. V aplikačnej praxi prebiehala diskusia o tom, ktorá právna norma dopadá na právne vzťahy založené zmluvou o úvere, v prípade, ak podľa charakteristiky subjektov zmluvy možno usudzovať, že ide o spotrebiteľskú zmluvu.

20. Ako poukázal aj žalobca vo svojom odvolaní, niektoré súdy, vrátane Najvyššieho súdu, preferovali aplikáciu Obchodného zákonníka, vzhľadom na ustanovenie § 497, resp. § 261 odsek 3 Obchodného zákonníka.

21. Posúdenie otázky, ktorý právny predpis je potrebné aplikovať na predmetný právny vzťah, má význam z hľadiska nejednotnej úpravy premlčacej doby v Obchodnom zákonníku a v Občianskom zákonníku. Štvorročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka je evidentne výhodnejšia z hľadiska uplatnenia práva na súde pre veriteľa, naopak trojročná premlčacia doba podľa Občianskeho zákonníka je výhodnejšia pre dlžníka.

22. Na uvedený právny problém dala *expressis verbis* odpoveď novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z., v zmysle ktorej zákon stanovil, že v prípade spotrebiteľských vzťahov sa prednostne použijú predpisy Občianskeho zákonníka, aj keď by sa mali použiť predpisy Obchodného zákonníka (viď čl. II bod 1 uvedeného zákona).

23. Vzhľadom na uvedenú jednoznačnú právnu úpravu, ktorá je svojím charakterom procesným pokynom pre súd, pojem „použijú“ je potom rozsudok okresného súdu správny, keď otázku premlčania nároku žalobcu v špecifikovanom rozsahu považoval za premlčanú, vzhľadom na ustanovenie § 107 odsek 1 Občianskeho zákonníka (dvojročná subjektívna premlčacia doba). V prípade odstúpenia od

zmluvy, čo jednostranným právnym úkonom realizoval žalobca, sa zmluva zrušila od začiatku. Medzi stranami vznikol právny vzťah podľa § 457 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sú povinní vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostali. Právo na vrátenie sa posudzuje ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý podlieha premlčaniu podľa § 107 odsek 1 Občianskeho zákonníka, v prejednávanej veci v dvojročnej premlčacej dobe. Ak žalobca účinne odstúpil od zmluvy 10.11.2011, potom je jeho nárok zjavne premlčaný, keďže nárok uplatnil na súde až dňa 16.09.2014.

24. Vzhľadom na premlčanie nároku na vrátenie všetkého, čo zmluvné strany dostali, sú z hľadiska hospodárnosti konania nadbytočné diskusie, či žalobcovi patria popri úrokoch z omeškania aj úroky z úveru. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že aj k tejto problematike zaujala súdna prax jednoznačný právny záver, že v prípade nároku na úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za omeškanie dlžníka, v prípade zrušenia zmluvy však veriteľovi patria iba úroky z omeškania, nie aj úroky z úveru.

25. Nedostatok dôvodov v rozsudku okresného súdu ako ďalších odvolacích dôvodov, ktoré uplatnil žalobca vo svojom odvolaní, tiež nie je spôsobilým odvolacím dôvodom.

26. Žalobca namieta, že rozsudok okresného súdu aplikáciu ustanovenia § 48 Občianskeho zákonníka dostatočne neodôvodnil, ale sa obmedzil iba na jeho citovanie.

27. K otázke nedostatku dôvodov prijalo stanovisko kolégium Najvyššieho súdu 3. decembra 2015, v zmysle ktorého „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá iná vada konania v zmysle § 241 odsek 2 písmeno b/ OSP. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných, pre rozhodnutie súdu, musí ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písmeno f/ OSP“.

28. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016 považuje odvolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

29. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že otázka aplikácie predpisov Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské úvery po vydaní zákona č. 102/2014 Z.z. nie je už predmetom diskusií, preto nebol rozumný dôvod judikovať odlišne v prejednávanej veci, keď aj rozsudok okresného súdu je v kolerácií s uvedenou právnou praxou.

30. Z vyššie uvedených dôvodov bolo potrebné rozsudok okresného súdu potvrdiť.

31. Úspešnému žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 odsek 1 v spojení s § 255 odsek 1 CSP). O výške nároku na náhradu trov konania rozhodne okresný súd (§ 262 odsek 2 CSP).

32. Tento rozsudok prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).